

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
--------------------	----------

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA HANDLU DZIEĆMI,.....**13**

1.1. Zarys historyczny niewolnictwa.....	13
1.2. Przegląd definicji pojęć związanych z handlem dziećmi i innymi formami ich wykorzystania.....	17
1.3. Formy wykorzystywania dzieci — ofiar handlu.....	28
1.3.1. Handel dziećmi w celu ich wykorzystywania seksualnego.....	28
1.3.2. Handel dziećmi w celu ich wykorzystywania do żebractwa i popełniania przestępstw.....	32
1.3.3. Handel dziećmi w celu ich zmuszania do pracy.....	34
1.3.4. Handel dziećmi w celu pozyskiwania ich organów.....	34
1.3.5. Handel dziećmi wykorzystywanymi do nielegalnej adopcji.....	36
1.4. Polskie i międzynarodowe regulacje prawne dotyczące handlu dziećmi.....	38
1.4.1. Prawo międzynarodowe.....	38
1.4.2. Prawo polskie.....	42

ROZDZIAŁ II

HANDEL DZIEĆMI W POLSCE I NA ŚWIECIE.....**51**

2.1. Czynniki ryzyka i determinanty handlu dziećmi.....	51
2.2. Skala i występowanie zjawiska.....	53
2.3. Handel dziećmi w Polsce (dane statystyczne).....	55
2.3.1. Dane statystyczne Komendy Głównej Policji.....	56
2.3.2. Dane statystyczne Prokuratury Generalnej.....	60
2.3.2. Dane statystyczne Straży Granicznej.....	63
2.4. Handel dziećmi w innych krajach na świecie.....	64
2.4.1. Europa.....	65
2.4.2. Ameryka Północna.....	66
2.4.3. Azja.....	69
2.4.4. Afryka.....	71

ROZDZIAŁ III

SPRAWCA I OFIARA	73
3.1. Szczególna forma relacji między sprawcą — handlarzem a ofiarą — dzieckiem.....	73
3.2. Charakterystyka sprawców handlu dziećmi.....	73
3.3. <i>Modus operandi</i> sprawców handlu dziećmi.....	74
3.4. Dzieci — ofiary handlu ludźmi i ich sytuacja.....	76
3.4.1. Dziecko cudzoziemskie bez opieki jako potencjalna ofiara handlu ludźmi.....	78
3.4.2. Dziecko jako świadek szczególnej troski.....	83
3.5. Konsekwencje ponoszone przez dziecko — ofiarę handlu.....	85
3.6. Identyfikacja i kontakt z dzieckiem — ofiarą handlu.....	87

ROZDZIAŁ IV

ZAPOBIEGANIE HANDLOWI DZIEĆMI I JEGO ZWALCZANIE..... 93

4.1. Działania podejmowane wobec procederu handlu ludźmi (ze szczególnym uwzględnieniem handlu dziećmi).....	93
4.2. Rola instytucji rządowych.....	95
4.2.1. Zespół do spraw Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi. . .	95
4.2.2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.....	96
4.2.3. Policja.....	96
4.2.4. Straż Graniczna.....	99
4.2.5. Prokuratura.....	103
4.2.6. Państwowa Inspekcja Pracy.....	104
4.2.7. Wojewodowie.....;	104
4.3. Rola organizacji pozarządowych.....	105
4.3.1. Fundacja Dzieci Niczyje.....	105
4.3.2. Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu „LaStrada”.....	106
4.3.3. Fundacja ITAKA — Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych . . .	107
4.4. Organizacje zaangażowane w zapobieganie handlowi dziećmi na świecie.....	113
4.4.1. Komitet Praw Dziecka Narodów Zjednoczonych.....	113
4.4.2. End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purpose.....	114
4.4.3. Terre des Hommes.....	114
4.4.4. Anti-Slavery International.....	115
4.4.5. Child Rights Information Network.....	115

4.4.6. ChildRight.....	116
4.4.7. Unia Europejska.....	116
4.4.8. Rada Europy.....	116
4.4.9. Program Daphne III.....	117
4.4.10. Telefon alarmowy.....	117
4.4.11. ChildONEurope.....	117
4.4.12. United Nations International Childrens Emergency Fund.....	118
4.4.13. International Organization for Migration (Międzynarodowa Organizacja do spraw Migracji).....	118
4.5. Interwencja i pomoc dzieciom — ofiarom handlu.....	119

ROZDZIAŁ V

PROBLEM HANDLU DZIEĆMI W ŚWIELE WYNIKÓW BADAŃ EMPIRYCZNYCH.....

123

5.1. Metodologia badań.....	123
5.1.1. Założenia i problemy badawcze.....	123
5.1.2. Źródła i metody wykorzystywane w badaniach.....	124
5.2. Studium przypadku na podstawie analizy sprawy karnej dotyczącej handlu dziećmi.....	125
5.3. Wywiady i rozmowy z ekspertami.....	139
5.3.1. Informacje uzyskane podczas rozmowy z Tomaszem Piechockim z Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi.....	139
5.3.2. Informacje uzyskane podczas rozmowy z przedstawicielem Straży Granicznej — mjr. Tomaszem Nowakiem.....	140
5.3.3. Informacje uzyskane podczas rozmowy z członkami Zespołu dw. z Handlem Ludźmi Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie.....	141
5.3.4. Informacje uzyskane podczas rozmowy z członkiem Zespołu dw. z Handlem Ludźmi Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.....	142
5.3.5. Wywiad autorski z prof. dr. hab. Dariuszem Patrzalkiem przeprowadzony 13 marca 2012 r. w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu.....	142
5.4. Badania ankietowe dotyczące znajomości problematyki handlu ludźmi (ze szczególnym uwzględnieniem handlu dziećmi).....	151
5.4.1. Znajomość problematyki handlu dziećmi wśród pracowników ośrodków adopcyjno-opiekuńczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych mieszczących się w Warszawie, Krakowie i we Wrocławiu.....	151

5.4.2. Badanie znajomości problematyki handlu ludźmi wśród policjantów służby prewencyjnej i dyżurnej w Warszawie, Krakowie i we Wrocławiu.....	169
5.4.3. Badanie znajomości problematyki handlu ludźmi wśród opinii publicznej.....	187
ZAKOŃCZENIE.....	209
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	213
BIBLIOGRAFIA.....	217
Literatura.....	217
Inne źródła.....	218
Wykaz aktów prawnych.....	218
PODZIĘKOWANIA.....	223
ENGLISH SUMMARY	
CHILDREN AS VICTIMS OF HUMAN TRAFFICKING.....	225
ANEKS.....	227
Rysunki.....	227
Sposoby kupowania dzieci lub omijania prawa i procedury adopcyjnej....	233
Analiza prasy — przegląd publikacji prasowych dotyczących handlu dziećmi.....	235
Przydatne linki i adresy e-mail.....	239
Baza kontaktowa.....	241
Plakaty informacyjne i zdjęcia.....	242
Załączniki.....	251